

Alle Norges store rovdyr er og forblir på Rødlista

Tekst: Jon E. Swenson INA

De store terrestriske rovpattedyrene (brunbjørn, ulv, gaupe og jerv) var en av de letteste gruppene for fagekspertene å vurdere for Norges Rødliste 2015. Dette er fordi myndighetene har satset så mye på forskning og overvåking fordi dyrene forårsaker skader og konflikter. Dette omfattende kunnskapsgrunnlaget gjorde det mulig for fagekspertene å anvende bestandsstørrelse-kriteriet i retningslinjene som er utarbeidet av Den Internasjonale naturvernunionen (IUCN). Retningslinjene gir også anledningen til å vurdere endring av kategorien basert på forekomst av tilgrensende bestander i naboland. Dette var relevant for alle artene av store rovdyr i Norge.

Ulven er kritisk truet (CR) i Norge. Bestanden på vinteren 2013-14 besto av mellom 21 og 38 kjønnsmodne individer når man teller de med tilhold kun i Norge. Legger man til halvparten av de med tilhold i både Norge og Sverige får vi totalt 80 ulv. Arten oppnådde Stortingets bestandsmål på 3 familiegrupper med tilhold kun i Norge i 2013-14. Ulven ble vurdert som kritisk truet fordi bestanden er langt under grensen for CR som er 50 kjønnsmodne individer. Den svenske

bestanden (ca. 320 individer) er klassifisert som sårbar (VU). Den skandinaviske bestanden er innavlet og utsatt for omfattende ulovlig jakt. Selv om noen ulv som kan motvirke innavlproblemet kommer fra Finland, er bestanden der i nedgang. Dermed ble ikke kategorien for ulv endret basert på ulvene i naboland. Dermed ble ikke kategorien for ulv endret basert på ulvene i naboland.

Brunbjørn er sterkt truet (EN). Bestandsanslaget fra 2014 var minimum 136 individer, 82 hanner og 54 binner, men de fleste ble funnet tett opp til riksgrensa i fem områder. Beregninger viser at ca. 6 kull ble født i Norge i 2014. Antall kjønnsmodne individer ble vurdert til å være under 50 med en normal kjønnsfordeling, som er forventet i binneområder, men mer enn 50 om man tok hensyn til voksne hanner som er utenfor binneområdene (og dermed ikke reproduserende). Derfor ble brunbjørn vurdert som CR, men tett opp til EN. Bestanden i Sverige var listet som levedyktig (LC) i 2010 men dette ble endret til nær truet (NT) i 2015 pga. årlig bestandsnedgang på 3,2 % fra 2008-2013. Bjørnebestanden er stor i Sverige (ca. 2800) og Finland (1600–1800) og tilgrensende deler av Russland. Antall årlige reproduksjoner er under halvparten av det politiske målet fastsatt av Stortinget, utbredelsen er sterkt fragmentert og bestanden er stabil. Fordi fortsatt innvandring til Norge er forven-

tet, selv om den svenske bestanden er i nedgang, ble bjørnen vurdert som sterkt truet heller enn kritisk truet.

Jerven er også sterkt truet (EN) i Norge. Bestandsestimaten i 2014 var ca. 343 voksne individer, eller minimum 170 kjønnsmodne individer. Arten ble vurdert til kategori EN fordi det var mindre enn 250 kjønnsmodne individer. Arten er fredet i nabolandene og listet som sårbar i Sverige (ca. 650 individer) og sterkt truet i Finland. Studier har konkludert med at arten ville bli utryddet i Nord-Norge med dagens avskytningsrate dersom det ikke kom innvandrende individer fra nabolandene. Innvandring fra Sverige bidrar til å opprettholde jervebestandens størrelse i Sør-Norge, tross høy avskytning. Selv om den økende svenske bestanden er større enn den norske, ble ikke vurderingen for jerv endret i Norge basert på påvirkning fra Sverige. Grunnen er at den norske bestanden ikke er i vekst i følge resultatene fra populasjonsanalysene, og fordi bestanden i Norge er over det vedtatte politiske bestandsmålet og tiltak for å nå målet vil redusere bestanden.

Også gaupa er sterkt truet (EN). Bestanden i 2015 bestod av totalt 297-415 dyr, hvorav 208-320 i kjønnsmoden alder før kvotejakten og før forplantningssesongen. Dette er 7% under Stortingets vedtatte

bestands mål. Bestanden var dermed på grensen mellom EN og VU før pågående jakt og skadefelling før reproduksjonssesongen. Basert på dette jaktuttaket og IUCNs forsiktighetsprinsipp kvalifiserte bestanden for klassifisering som EN. Bestanden er sammenhengende med bestander i Sverige (minimum 840 i 2014) og til viss grad i Finland. Bestanden i Sverige gikk ned dramatisk fra 2011/2012 til 2013/2014, delvis som følge av et politisk vedtak om å redusere antall gauper i nord og kanskje dårligere registreringsforhold i sør. Dette førte til at klassifiseringen i Sverige ble endret fra nær truet til sårbar 2015. Derfor ble ikke klassifiseringen av den norske bestanden endret til sårbar basert på kontakten med den svenske bestanden, noe som ble gjort i den forrige Rødlista.

Alle rovdyrartene i Norge er sterkt eller kritisk truet. Bestandene av disse artene er nøye overvåket av forvaltningsmyndighetene og Stortinget har satt nøyaktige bestandsmål for alle artene. Disse målene er så små, i forhold til IUCNs kriterier for rødlisting, at man kan konkludere med at Stortinget har besluttet at alle artene skal forbli på Rødlista i overskuelig framtid.